

MATERIALS NO CONVENCIONALS

Altres mirades vers els Serveis Socials

EQUIP DE TREBALL; Georgina Dezcallar, Marina de la Maza, Sergi Ruiz
Anna Cardona, Judit Lara, Vicky Lagua.

En el marc de l'assignatura d'Acció Socioeducativa als Serveis Socials

UNIVERSITAT DE BARCELONA, maig 2016

Què trobareu?

Presentació (p.3)

Recull de materials no convencionals (p.4)

Selecció de materials (p.6)

Proposta d'unitat didàctica (p.8)

- 1.Contextualització (p.9)
- 2.Desplegament de la unitat didàctica (p.10)
- 3.Materials necessaris (p.12)

Annexos (p.18)

Presentació

Benvingudes lectores,

Ens ajuntem sis companyes de quart curs del Grau d'Educació Social amb l'objectiu de fer un recull de materials educatius que ens permetin posar en joc diverses problemàtiques socials i l'Educació Social. Pensem que l'art i la cultura esdevenen recursos especialment útils per a la pràctica educativa. Pensem que l'impacte estètic, humà, crític i transgressor de l'art permet obrir espais de reflexió, de pensament i de canvi que escapin a la pedagogia tradicional. Pensem que, a través de materials no convencionals, com relats d'històries quotidianes, imatges, poemes, dibuixos, pel·lícules, documentals, quadres, còmics, etc., és possible connectar, d'altres maneres molt interessants, amb els subjectes de l'educació i amb el món social.

Al llarg d'aquest treball oferim un recull de materials no convencionals que a nosaltres ens fan pensar i qüestionar el món des d'altres mirades, esperant que siguin d'utilitat per les persones que llegeixin aquestes pàgines. I, a tall d'exemple, aprofitem un d'ells per dissenyar una unitat didàctica que ens permeti parlar de les violències de gènere.

Dit això, us convidem a indagar pel món de l'art i la cultura per descobrir i pensar en noves formes pedagògiques de la pràctica educativa.

Recull de materials no convencionals

Altres mirades vers els Serveis Socials, a continuació presentem un recull de materials no convencionals que posen de manifest problemàtiques socials a partir de diferents formes d'expressió. Aquest recull és la mostra final d'un procés de recerca col·lectiu, en el qual cada participant hem aportat materials que han format part significativa de la nostra experiència i trajectòria acadèmica.

L'Ona i el seu aniversari ¹

“Aquest conte vol introduir i normalitzar el món de la discapacitat des d'una mirada simpàtica a tots els nens i nenes de escoles primàries. També arribar a les escoles d'educació especial perquè ells també poden ser els protagonistes”.

El teatre dels sentits ²

“Som artistes i també investigadors, treballem en múltiples disciplines i procedim de diferents parts del món. Junts hem desenvolupat una pràctica que posa en relació els llenguatges del sentir, de la poètica del joc i de la creació. Creem experiències que difuminen el tradicional espai que separa l'actor del públic per potenciar una participació creativa que permeti explorar lúdicament els nostres laberints interns. (...) Els nostres espectacles neixen sempre d'una pregunta. I, per poder trobar les respostes, creem un món sensorial pel que viatgem en companyia de l'espectador. Tant el concepte com la partitura sensorial de les nostres produccions s'adapten específicament a cada lloc on es presentin. “ *Teatre dels sentits*.

Curtmetratge : *Abaddon* ³

El clip *Abaddon* és un poema d'amor i destrucció, que a través de la dansa retrata el patiment de les relacions insanes. Aconsegueix explicar amb bellesa una història trista.

---

¹ Garcia, A. (2015). *L'Ona i el seu aniversari*. Barcelona : Autor-Editor.

² Més informació disponible a <http://teatrodelossentidos.com/es/>

³ Silva, R. (2016). *Abaddon*. [Arxiu de video]. Recuperat de : <https://vimeo.com/137448934>

Pel·lícula: *Te doy mis ojos* ⁴

La pel·lícula tracta la temàtica de la violència de gènere, mostrant diferents mirades : la víctima, l'agressor, el/la fill/a , la família, l'entorn social i laboral... vers aquest fenomen.

Sinopsi de la pel·lícula : la Pilar surt fugint de casa seva amb quatre coses i el seu fill. Després de nou anys de matrimoni, fuig del maltractament al qual la sotmet el seu marit, l'Antonio. Ell no triga a sortir a buscar-la, doncs , segons ells, l'estima més que a ningú en el món. La pel·lícula mostra les relacions de parella i el seu entorn familiar i laboral; relacions marcades pel drama de la violència contra les dones.

Llibre: *Los Pobres* ⁵

El llibre de *Los Pobres* de Vollman, és un recorregut personal que mostra una petita investigació sobre la concepció de la pobresa – i les seves causes – per a aquelles persones que són considerades pobres.

Mitjançant el relat personal i històries de vida reals – acompanyades de material fotogràfic i retrats – ens endinsem a realitats diverses de pobresa – però també de riquesa –.

---

⁴ Bollain, I. (2003). [Arxiu de video-pel·lícula] *Te doy mis ojos*. Espanya: La iguana y Alta Producción.

⁵ Vollmann, W. (2011). *Los Pobres*. Espanya: Debate.

Selecció de materials

Altres mirades vers l'Educació Social. A continuació escollim dos dels materials que proposàvem anteriorment. Cada un dels materials seleccionats tracten temes diferents i es presenten amb formats diferents.

Los Pobres. W. Vollman (2011)

Un dels materials que considerem rellevants per a treballar i emprar com a element de reflexió és el llibre *Los pobres*, una investigació de Vollmann entorn la pobresa al voltant del món. Vollman relata l'essència d'aquesta experiència des d'una perspectiva molt especial :

“Porque fui malo en mi vida anterior” “ Porque Alá así lo ha querido” “ Porque los pobres no hacen nada para salvarse” “ Porque es mi destino”... Estas son algunas de las respuestas a la pregunta planteada por Vollmann en ciudades y pueblos de todo el mundo: “¿Por qué eres pobre?”. El resultado de esta revolucionaria investigación es una visión de la pobreza inédita hasta hoy, un retrato que muestra la desesperación y la brutalidad de este mal endémico, su orgullo y su terror, su miseria feroz y su callada resignación. Vollmann rompe por fin el silencio de los pobres que explican en primera persona las causas y consecuencias de su situación, y lo hacen con su lenguaje, dentro de sus términos socioculturales y religiosos, a salvo de las deformaciones habituales del tercer mundo.

Un centenar de fotografías de los entrevistados completan este documento de valor indudable para la comprensión de esta antiquísima enfermedad social...”

Considerem rellevant aquest llibre com a material no convencional per a treballar aspectes que s'aprofundeixen des de l'assignatura i la mirada dels serveis socials, doncs perquè com bé esmenta Chronicle – a la contraportada del llibre- “ Pocs són els que avui en dia poden escriure sobre els marginats del món com Vollman; un autor que escriu meravellosament i que ho fa des de la responsabilitat i l'ètica”.

Més enllà dels relats que es reuneixen en aquesta investigació social a partir d'experiències de vida reals, des del nostre punt de vista, l'essència d'aquests relats es troba en el recull fotogràfic –en format de retrats i altres– de les persones que han participat en la investigació, els veritables protagonistes. Unes imatges que tant sols amb una simple mirada, et poden transportar a una altre realitat, estimulants la reflexió i posant en dubte la nostra vida, les nostres idees preconcebudes vers allò que anomenem el tercer món; qüestionant-nos la nostra mirada i concepció vers el fenomen de la pobresa.

És precisament des d'aquesta perspectiva amb la qual prenem el llibre *Los Pobres*, que considerem que pot esdevenir un material no convencional - alternatiu- per a reflexionar i treballar la concepció de la pobresa.

Un fenomen estès –interpretat, llegit i concebut des d'una multiplicitat de mirades-; moltes de les persones que acompanyem des de l'acció social –i concretament des d'un servei bàsic com són els Serveis Socials d'Atenció Primària– es situen en allò que –majoritàriament com a professionals– anomenem: el *llindar de la pobresa*. Com a professionals –i també com a ciutadans– hem establert uns indicadors que, des de la mirada d'un sistema capitalista i amb unes polítiques assistencialistes, designen la població en classes socials –distribuïdes segons les riqueses i les pobreses: emocionals, culturals, econòmiques...-. I és precisament pel simple fet d'ésser persones actives d'aquest sistema, que considerem important que –com a professionals – siguem capaços d'aturar-nos i qüestionar-nos les nostres pròpies construccions i concepcions socials: (de)construint les nostres mirades vers la violència, la infància vulnerable, la gent gran, la diversitat funcional... i en aquest cas que ens ocupa: la pobresa.

Prenent doncs com a elements no convencionals –per a la reflexió– alguns dels retrats presents en el recull fotogràfic del llibre i algunes de les cites corresponents a aquestes persones retratades, hem considerat adient annexar aquestes al final del present treball (Annex 1).

[Te doy mis ojos . Bollaín, I. \(2003\)](#)

En aquest segon cas hem triat la pel·lícula d'Icíar Bollaín, *Te doy mis ojos*, i l'hem triat com a material a partir del qual desenvoluparem una proposta didàctica per a treballar envers aquest.

La pel·lícula tracta el tema de la violència de gènere des d'una perspectiva interessant que permet treballar diferents coses, com per exemple les diferents estratègies manipuladores que pot posar en pràctica un agressor, o aspectes de processos terapèutics que fan alguns homes que volen posar solució al problema que tenen com a agressor, entre d'altres.

La relació amb l'assignatura és clara: dins l'estructura dels serveis socials la violència de gènere és un problema que pren molta importància, treballant-se des de diferents recursos i en diferents contextos. Per altra banda, durant el transcurs de l'assignatura hem vist que aquest és un tema recurrent quan fem anàlisi de casos o tasques similars.

Així doncs pensem que el fet de pensar un treball educatiu a través d'una pel·lícula com aquesta presenta moltes possibilitats interessants.

Proposta d'unitat didàctica

El cine per l'Educació Social. A tall d'exemple de com utilitzar recursos artístics per la pràctica educativa, a continuació aprofitarem la pel·lícula *Te doy mis ojos*. Com a equip d'educadores socials, especialment indignades per la vulneració dels drets de les dones, i sensibilitzades i afectades per l'amargura de les dones que pateixen violència de gènere, considerem que aquesta pel·lícula esdevé un material força útil per treballar per allò que ens mou. Esdevé una pel·lícula densa i profunda que permet conèixer, reflexionar, pensar i debatre al voltant d'aspectes relacionats amb les violències de gènere i les possibilitats d'acció i protecció als serveis socials d'un territori.

A continuació, presentem el desplegament de la unitat didàctica. Al final d'aquest apartat oferim tant la fitxa tècnica de la pel·lícula, així com aprofundim en aquells elements i conceptes més substancials que volem treballar en la unitat didàctica.

Índex del què
trobareu a
continuació...

1. Contextualització
2. Desplegament de la unitat didàctica
3. Materials teòrics i didàctics

1. Contextualització

Taller: “Violències de gènere i Serveis Socials”

Proposta formativa 2016: “Violències de gènere i Serveis Socials “ tracta d’un taller introductor i de sensibilització sobre els aspectes que afecten a la violència de gènere en el panorama social actual. Es tracta d’un taller que pretén, per una banda, treballar aspectes per identificar les possibles violències de gènere, i per altra, conèixer, analitzar i reflexionar sobre els protocols, serveis i recursos públics de l’Administració de Barcelona que atén a les persones víctimes d’aquesta situació.

Facilitadors: “Associació Recordant la Universitat”: es tracta d’un equip d’antics estudiants d’Educació Social que proposen tallers de reflexió i formació sobre aspectes rellevants que afecten a l’Educació Social. La intenció és crear altres espais informals que complementin la formació i reflexió universitària.

Destinataris: aquelles persones interessades amb disciplines del món social i en violència de gènere. Especialment, pot ser útil per aquelles persones que estiguin iniciant els seus estudis en camps de l’Educació Social, Psicologia, Sociologia, Treball Social, etc.

Metodologia: el curs està plantejat en tres mòduls de quatre hores i mitja cada una. Cada mòdul dividit en dues sessions (2 hores i 2 hores i mitja). Es presentaran materials de contingut teòric en diferents formats: pel·lícules, còmic, il·lustracions, dossiers. Es situarà el diàleg i la participació del grup com a element pedagògic.

Objectius generals:

- Identificar les possibles violències de gènere.
- Analitzar i reflexionar sobre els protocols, serveis i recursos públics de l’Administració de Barcelona.

Durada: divendres 13,20 i 27 de maig.

Ratio: 10-12 persones.

2.Desplegament de la unitat didàctica del Mòdul I:

Contingut: Aquest mòdul pretén introduir, conèixer i identificar els cicles de violència de gènere i es farà també una introducció dels recursos i serveis d'atenció a persones víctimes d'aquest tipus de violència. Coneixerem l'estructura i la xarxa de serveis, possibilitats i protocols que l'Administració de Barcelona disposa a la població.

Metodologia: per tal de treballar el contingut d'aquest mòdul farem un visionat conjunt amb totes les participants de la pel·lícula "Te doy mis ojos" (de la cineasta Icíar Bollaín). Aquesta pel·lícula donarà peu a treballar el contingut teòric del mòdul. Hem distribuït el mòdul en dues sessions (I i II) i cada sessió en dos moments.

Facilitadores: Anna Cardona, Judit Lara, Vicky Laguía i Georgina Dezcallar.

Sessió I:

Durada: 2 hores.

Objectius:

- Presentar el conjunt de mòduls del taller
- Reflexionar sobre el paper del cinema com a eina per a aproximar-se a la violència de gènere.
- Analitzar les fases del cicle de la violència

Moment I: contextualització (15 minuts)

- Presentació del taller i de l'equip facilitador i breu presentació dels participants.
- Presentació de la fitxa tècnica i justificació del sentit del visionat de la pel·lícula en la primera sessió del taller.
- Premissa per visionar la pel·lícula: recollir les fases del cicle de violència que identifiqueu en la pel·lícula així com tots els elements que creieu que esdevenen claus o rellevants per al desenvolupament del conflicte que existeix entre i en els protagonistes.

Moment II: visionat (105 minuts)

- Visionat de la pel·lícula.

Sessió II:

Durada: 2 hores i mitja.

Objectius:

- Definir i establir les fases del cicle de violència.
- Identificar els aspectes de risc social i personal dels personatges i veure en quins casos es pot donar una resposta des de la figura de l'educador social.
- Conèixer els recursos dels quals els SSB i SSE disposen per tal d'intervenir en els casos de violència de gènere.

Moment I:

- Posada en comú dels cicles identificats a la pel·lícula, compartir el coneixement i definir conjuntament els continguts. La facilitadora aportarà contingut teòric sobre el tema i completarà o conduirà les aportacions a partir de referents teòrics que aportin altres mirades, perspectives o debats entorn al tema.
- Diàleg entre el grup sobre els aspectes rellevants de la posada en comú.

Moment II:

- **Formació de petits grups (grups de 3 persones aproximadament)**
- Associar la relació entre els cicles de violència i els recursos públics d'atenció a persones víctimes de violència de gènere.
- El grup extraurà les seves decisions a través d'una guia de qüestions reflexives que pretenen orientar als participants.
- Posada en comú amb tot el grup sobre les idees extretes, on els facilitadors donaran informació teòrica i recursos entorn els equipaments i recursos del que disposen els SS per donar resposta en els casos de violència de gènere.

3. Materials necessaris

Sessió I:

Materials que s'aportaran al Moment I de la sessió: es facilitarà un document per a cada participant amb el següent contingut:

1. Fitxa tècnica de la pel·lícula

Direcció: Icíar Bollaín

Guió: Icíar Bollaín i Alicia Luna

Producció: Producciones La Iguana y Alta Producción

Duració: 106 min.

País: Espanya

Any de producció: 2003

Actors/actrius:: Laia Marull, Luis Tosar, Candela Peña, Rosa María Sardà, Kity Manver, Sergi Calleja, Dave Mooney, Nicolás Fernández Luna, Elisabet Gelabert, Chus Gutiérrez, Elena Irureta.

Temàtica:

Violència de gènere

Relacions familiars

Rols de gènere

Resum:

La protagonista escapa de casa seva amb el seu fill i s'instal·la a casa de la seva germana. El motiu és la situació insostenible de maltractament físic i psicològic provinent del seu marit. Al llarg de la pel·lícula la parella viu escenes tant de reconciliació com de reincidència als maltractes. La pel·lícula mostra, per una banda la crua realitat d'una dona en una situació de maltractament. I per altra banda, les teràpies que atenen a les necessitats de canvi dels agressors.

2. Elements que apareixen:

- Agressions físiques i psicològiques.
- El paper de la família i les amistats.
- Denúncia de la dona.
- Policia i el seu paper davant l'intent de denúncia.

- El procés que viu l'home -agressor- en un grup amb altres agressors. Tot un procés personal en relació al per què de la violència de gènere.
- Paper dels serveis socials.

3. Identificació de les diferents escenes i passos.

- La Pilar marxa a mitja nit de casa, on viu amb el Juan (el fill) i l'Antonio (el marit), per anar a casa de la seva germana. La Pilar i el Juan es queden a viure durant "una temporada" a casa de la germana que viu amb el futur marit. L'Antonio la va a buscar i li diu que torni a casa, que sense ella no pot viure, però perd la confiança de la Pilar quan es posa agressiu i ella li tanca la porta.
- L'Antonio va veient el Juan i l'utilitza per saber coses de la Pilar, com ara si té parella, si el vol abandonar, si no tornaran a casa, entre d'altres.
- La germana de la Pilar la pressiona perquè li expliqui a ella i a la seva mare el que està passant i tot el viscut, ja que ella ja ha vist (a l'anar a buscar coses a casa la Pilar i l'Antonio) els parts mèdics de les diferents lesions causades per les agressions de l'Antonio. La mare no en sap res i per això li diu a la germana que no es posi pel mig, com traient importància a la violència i la situació que està vivint la Pilar.
- L'Antonio comença a anar a unes sessions de teràpia amb altres homes agressors.
- L'Antonio ja sap on treballa i per això li va deixant regals (les companyes pensen que la Pilar té un admirador secret) però en realitat això significa que l'Antonio sap que fa, que l'espia i a més li fa regals com per tornar a conquerir-la i alhora demostrar que la té controlada.
- Queden l'Antonio i la Pilar. Ella, després d'un temps, sembla que pensi que l'Antonio pot canviar i amb la confusió torna a trobar-se il·lusionada. Ell li explica lo de la teràpia, cosa que a ella li fa tornar a tenir una esperança. Es juren moltes coses, es prometen amor. Tenen sexe a casa de la germana a mode de retrobament i sembla que recuperen aquella passió que tenien en un principi, que els feia estar il·lusionats l'un amb l'altre. L'Antonio, per tant, torna a conquerir a la Pilar. En aquest moment es formula la famosa frase de "te doy mis ojos", la Pilar torna a reafirmar que s'entrega completament tant física com psicològicament a l'Antonio. Però quan li demana que millor que no ho sàpiga la família l'Antonio torna a posar-se agressiu perquè entén que "torna a ser seva" i que per tant no tenen per què amagar-ho, perquè és "la seva dona".
- Tornen els tres a casa.
- Ella troba il·lusió en les pintures, en les obres d'art. Ell no suporta aquesta afició, li retreu que l'únic que busca és sortir de casa, escapar-se d'ell, no agafar-li les trucades (com si li amagués quelcom com que estigués amb un altre home). Un dia ell la despulla i la deixa al balcó, com a símbol de destruir la seva afició, que a ell no li agrada perquè està exposada a gent i a més ell creu que s'arregla i per tant vol provocar, amb la intenció d'humiliar-la.

- L'Antonio fa regals a la Pilar i al Juan per demanar perdó, simbòlicament, i per tornar a conquerir-los i tenir-los contents. És una tècnica que utilitza sovint, posar-se agressiu, maltractar i, finalment, regalar coses materials per tornar a enganxar a les persones que maltracta.
- Es duu a terme una comparativa durant la pel·lícula entre les pintures i obres d'art com "La dolorosa", entre d'altres, i les relacions de violència que està vivint la família.
- Pilar va a denunciar a l'Antonio però al final no ho fa.
- Quan per fi decideix deixar l'Antonio aquest l'amenaça amb suïcidar-se perquè ella no ho faci i alhora se n'adoni del que "l'estima". Es fa alguns talls i acaben a l'hospital, però amb l'ajuda de la germana la Pilar entén que si realment es volia suïcidar no ho hagués "intentat" davant d'ella. Per tant, era una forma més de manipulació per aconseguir el que volia.
- Ella pren la decisió de deixar-lo finalment. Gràcies al suport de les seves amigues i companyes va a la casa i recull les coses per marxar.
- Recalca la importància de tenir suport perquè la dona que rep la violència sigui capaç de prendre la decisió de sortir d'aquesta relació tant addictiva, dependent i destructiva.

Sessió II:

Materials que s'aportaran al Moment I i II de la sessió: es facilitarà un document per a cada participant amb el següent contingut:

1. Guia entorn les fases del cicle de la violència

Es descriuen tres fases en el cicle de la violència: acumulació de la tensió, explosió i reconciliació, que s'anomena també fase de "lluna de mel" (perquè es torna a tenir, suposadament, l'amor i la il·lusió del principi, el que fa que torni a començar tot).

La fase d'acumulació de la tensió: en aquesta fase comencen els actes o actituds hostils cap a la dona, produint conflictes dins la parella. L'agressor demostra la seva violència de forma verbal i, en algunes ocasions, amb agressions físiques, amb canvis sobtats d'ànim, que la dona no comprèn i que acostuma a justificar, ja que no és conscient del procés de violència en què es troba involucrada. D'aquesta forma, la dona sempre intenta calmar a la parella, complaure-la i no realitzar allò que li pugui molestar, amb la creença de què així evitarà els conflictes, i inclús, amb la creença equivocada de què aquests conflictes són provocats per ella, en algunes ocasions.

Fase de l'agressió: en aquesta fase el maltractador es mostra tal i com és i es produeixen de forma molt visible maltractes, tant psicològics, com físics i/o sexuals. Ja en aquesta fase es produeixen estats d'ansietat i por en la dona, pors fundades que solen conduir-la a consultar a alguna amiga, a demanar ajuda o a prendre la decisió de denunciar el seu agressor.

Fase de reconciliació: o fase de “lluna de mel”. Després dels episodis violents, el maltractador acostuma a demanar perdó, mostrar-se amable i carinyós, acostuma a plorar perquè les seves paraules semblin més creïbles, jura i promet que no tornarà a repetir-se, que ha explotat per “altres problemes” sempre aliens a ell. Jura i promet que l’estima amb bogeria i que no sap com ha pogut passar. Inclús es donen casos en què pot arribar a fer creure a la dona que la fase de violència s’ha dut a terme com a conseqüència d’una actitud d’ella, que ella l’ha provocat, fent inclús que aquesta arribi a creure-ho. Amb aquestes manipulacions l’agressor aconsegueix fer creure a la parella que “no ha sigut per tant”, que “només ha sigut una baralla de res”, veurà la part sensible d’ell (la que ell vol mostrar-li perquè la relació no es trenqui i seguir controlant-la). La dona que desitja el canvi, acostuma a confiar en aquestes paraules i aquestes “mostres d’amor”, creient que podrà ajudar-lo a canviar. Quelcom que els agressors acostumen a fer amb molta normalitat, “demanar a elles que els ajudin a canviar”. Per desgràcia aquesta és només una fase més del cicle, tornant a iniciar-se, de nou, amb la fase d’acumulació de tensió.

2. Guia de qüestions reflexives pel treball en petit grup

Qüestions per a reflexionar i identificar possibles situacions desfavorables i respostes per part dels SS en el cas de violència de gènere de la pel·lícula “Te doy mis ojos”:

- Identificar els contextos socials que afavoreixen a situacions de maltractament.
- Diferents maneres de donar recolzament a la Pilar que apareixen a la pel·lícula.
- Tipus de recolzament o recursos per a la dona que està sent maltractada.
- Possible treball educatiu amb l’home que està agredint? De quins recursos disposem?
- Situació de vulnerabilitat dels fills d’una parella en cas de maltractament ?
- Visibilització del problema que pateix la dona maltractada socialment? Socialment s’accepta o s’amaga?
- Dificultat en la presa de decisions per part de la dona maltractada.
- Qüestionament de la fortalesa personal i social de la dona maltractada.

3. Guia de recursos existents per a dones maltractades i per a homes maltractadors que ofereixen els SS

Al Decret 142/2010, de l'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011, trobem els següents serveis especialitzats per a dones que pateixen o han patit violència masclista i llurs filles i fills:

Servei d'atenció i acolliment d'urgències: acolliment temporal i de curta durada a les dones que estan o han estat sotmeses a situacions de violència masclista i, si és el cas, a llurs filles i fills, per tal de garantir-ne la seguretat personal. Així mateix, han de facilitar recursos personals i socials que permetin una resolució de la situació de crisi.

Servei d'acolliment i recuperació: serveis especialitzats, residencials i temporals, que ofereixen acolliment i atenció integral per a possibilitar el procés de recuperació i reparació a les dones i a llurs filles i fills dependents, que requereixen un espai de protecció a causa de la situació de risc motivada per la violència masclista, tot vetllant per llur autonomia.

Servei de pis amb suport: acolliment temporal destinat a les dones i els seus fills i filles a càrrec, que es troben en situació de violència masclista, que han hagut d'abandonar el domicili familiar i que disposen de recursos personals i econòmics per a fer front a la situació, però amb el suport personal, psicològic i jurídic de professionals.

Servei de pis pont: acolliment temporal de continuació del procés iniciat als serveis d'acolliment amb l'objectiu de continuar el pla de treball amb la dona i els seus fills i filles, i facilitar la plena integració sociolaboral, mitjançant un suport personal, psicològic, mèdic, social, jurídic i de lleure.

Servei d'intervenció especialitzada: serveis que ofereixen atenció integral i recursos en el procés de recuperació a les dones que han patit o pateixen situació de violència, i també a llurs filles i fills. Així mateix, els esmentats serveis han d'incidir en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària.

Servei tècnic de punt de trobada: recurs destinat a atendre i prevenir, en un lloc neutral i transitori i en presència de personal qualificat, la problemàtica que sorgeix en els processos de conflictivitat familiar i, en concret, en el compliment del règim de visites dels fills i filles establert per als supòsits de separació o divorci dels progenitors o per als supòsits d'exercici de la tutela per part de l'Administració pública, amb la finalitat d'assegurar la protecció del menor.

Servei de la línia d'atenció a les dones en situació de violència masclista: recurs universal de caràcter gratuït d'orientació i assessorament immediat que ofereix atenció i informació integrals sobre els recursos públics i privats a

l'abast de totes les persones a les quals és aplicable la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Pel que fa als recursos destinats a treballar amb els homes agressors, hem trobat que la xarxa de serveis socials de Barcelona ofereix el següent recurs que ens sembla interessant donar a conèixer:

Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH)⁶: espai d'informació, assessorament i tractament dirigit a homes que volen canviar el model de masculinitat allunyant-se de les pautes violentes. L'objectiu principal del servei és treballar amb els homes per eliminar o disminuir els maltractaments i obtenir l'equitat de gènere en la parella. Es treballa per aconseguir unes relacions familiars i de parella més respectuoses i igualitàries. Es creen grups d'homes i es porten a terme altres accions en entitats i associacions per prevenir conductes abusives i de desequilibri de poder en la parella, i per reflexionar sobre el canvi de model de masculinitat.

---

⁶ Podeu trobar més informació a la direcció:
w110.bcn.cat/Homes/Continguts/Multimedies/Triptic%20SAH.pdf

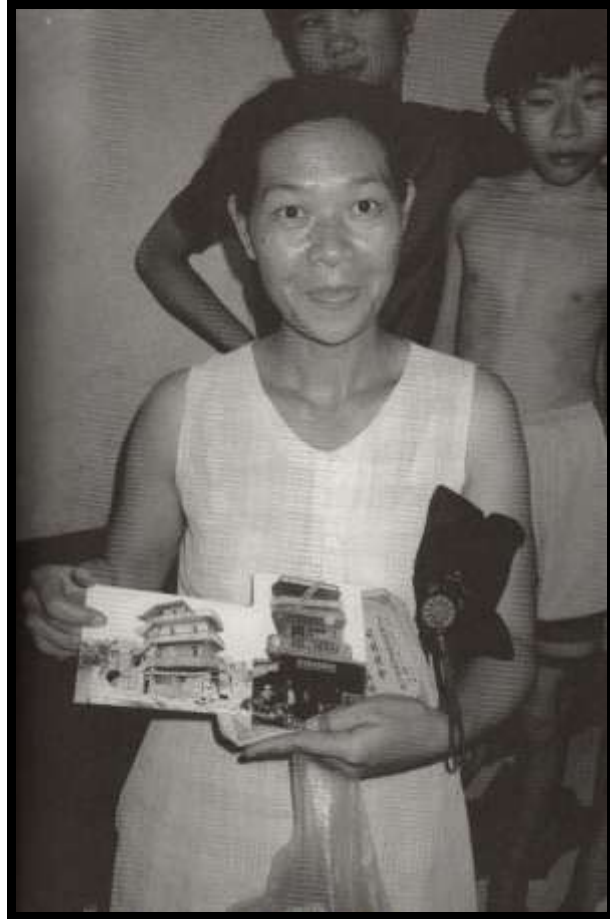
Annexos

ANNEX 1 : Recull d'imatges i cites dels protagonistes del llibre *Los Pobres*
(Vollman, 2011)

I. China, 2002.

“¿Por qué hay ricos y pobres? Los ricos quieren invertir y volverse cada vez más ricos, y los pobres son perezosos. “

II. China, 2002.

“Un hombre alzó dos fotografías de su casa destruida con una extraña sonrisa calma, como si la antigua realidad demostrada por esa imagen conservara tanto poder que él todavía poseyese un hogar del que enorgullecerse; mientras fijaba en mí sus ojos abiertos y su sonrisa parcial, dos niños observaban neutralmente a sus espaldas. Más tarde mostré su retrato a varios de mis paisanos, ninguno de los cuales supo detectar indicio alguno de preocupación en su cara”.

III. Japón, 2004.

“Vivían como he dicho, bajo el puente Shijo-dori del río Kamogawa, en Kioto, en una casa de cajas con lona azul. (..) Una tetera hervía sobre un fuego en un cubo ennegrecido en el río. (..)

¿Cuánto hace que vivís al aire libre? Les pregunté.

Un año, dijo el hombre con mascarilla. Perdí mi empleo. Era ejecutivo. La compañía hizo una reestructuración. (...) Es la primera vez que me veo en la calle.

¿Qué hiciste cuando pasó? El primer día no había plan, pero al menos teníamos que procurarnos algo de comer. Conseguimos cartones y sábanas. Ese primer día fue aquí.

¿Por qué sois pobres? Yo no nos veo como pobres. No somos pobres. Si tenemos un sitio donde vivir, vamos allí; si tenemos un trabajo que hacer, lo hacemos.”

IV. Hanoi, 2003

“Por qué eres pobre? Se frotó el labio sudoroso y con sombra de barba, sin soltar sus artículos: mapas, postales, guías de conversación en vietnamita para turistas. Me dio la misma respuesta que tantas veces oí en México: La gente no tiene bastante para ir a la escuela. Y no tenemos ropa buena, de modo que no podemos encontrar trabajo. Es lo que pasa en las zonas rurales”.

V. Tokio, 2003

“Nunca olvidaré al viejo de Tokio, que estaba sentado en la acera leyendo un tebeo y apestando a orina.

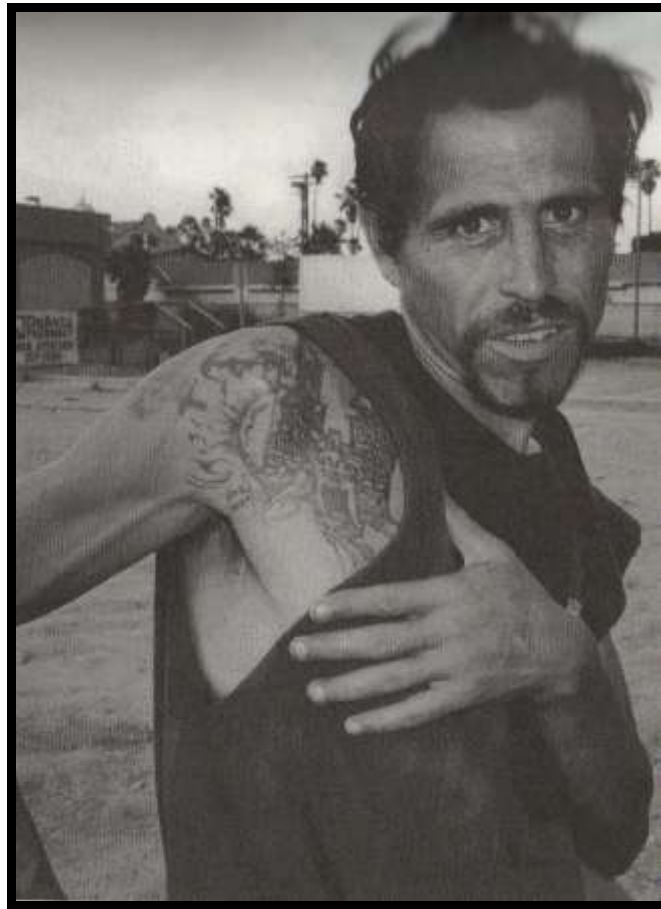
¿Por qué algunos tienen más que otros? Eso es porque los ricos y los pobres... bueno, si los comparas, depende de la capacidad del individuo. Sería bonito que todo el mundo pudiera ser rico.

¿Te consideras pobre? Sonrió, vaciló, afirmó el hecho humillante.

¿Por qué? Tiró el tebeo al suelo y gritó: ¡Es culpa mía! ¡No es responsabilidad de nadie más!

¿Por qué es culpa tuya? Porque vivo a la intemperie y, una vez que duermes fuera, nadie te conocerá y estás atascado. No puedo salir de la pobreza..

La repulsión y el puro espeluzno de una existencia deformada facilitan el aislamiento mutuo de ricos y pobres.”

V. California, 2005.

“Algunos pasos al norte de la frontera mexicana, una vez me pidió limosna el desastrado y espectacularmente intoxicado Julio. Había trabajado de campesino, no solo en México sino también en California, donde el trabajo era más duro pero más lucrativo.

¿Eres pobre? No soy pobre, porque pobres solo son los ladrones. ¡Mira mi camiseta! ¡Mira mis deportivas!

¿Por qué hay ricos y pobres? Los ricos son ricos porque trabajan mucho. Yo no soy pobre porque soy un borracho, dijo con orgullo. ¡Tengo dinero suficiente para emborracharme! “